

НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ, НО НЕ ОТМЪЩАВАЙТЕ!

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 10 • год. ХСVII • 28 май 2021 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

НАЦИОНАЛНИТЕ ТРАКИЙСКИ СЪБОРИ ПРЕЗ МАЙ В КАЛЕНДАРА НА СЪЮЗА НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ

Д-Р ВАНЯ ИВАНОВА

В план – програмите на Съюза на тракийските дружества в България, месец май е посветен на Националния тракийски фолклорен събор „Гергьовден“ в Поморие, Националните тракийски събори в Одрин, Националния тракийско-странджански събор „Фолклорен венец Божура“.

На 6 май православната църква почита паметта на един от най-тачените български светци – Свети великомъченик Георги Победоносец. На този ден черноморският град Поморие отбелязва своя патронен празник. От 2003 г. със съдействието на Централното ръководство на СТДБ и ръководството на местното тракийско дружество „Одринска епопея“ с председател Елена Мурджева, градът става домакин на Националния тракийски фолклорен събор „Гергьовден“. Той е включен в календарния план на Общината, на Министерството на културата и на СТДБ. Традиционни негов организатори са община Поморие, Народно читалище „Светлина – 1939“, тракийското дружество в морския град, Регионалният съюз на тракийските дружества в гр. Бургас и Съюзът на тракийските дружества в България.

■ Национален тракийски фолклорен събор „Гергьовден“ в Поморие

В рамките на събора се провежда конкурс за надпяване и надсвирване с пролетни, гергьовски песни. Изпълненията на групови и индивидуални изпълнители имат конкурсен характер и се оценяват от професионална жури. Тракийци, заедно с граждани и

за тракийци, така и за цялата българска нация, което се провежда на територията на днешна Турция.

Храмът „Свети Великомъченик Георги“ се намира в североизточната част на града, в квартал „Къйк“. Основите му са положени на 23 април 1880 г., а строежът е завършен същата година. Той е вдигнат от българската община в Одрин, след като гърците не спазват поетото обещание в съвместно построяването три православни храма в града да се служи на български и гръцки език. „Свети Великомъченик Георги“ е изцяло българска православна черква, която е осветена на 19 септември 1880 г. от българския владика Синесий Стовийски.

След прогонването на тракийци от родните им земи, Българската екзархия продължава да поддържа епархията си в Одрин и до 1940 г. в църквата има български свещеник. След това богослуженията са извършвани от български свещеници от Цариград. През 1951 г. храмът затваря врати за богомолците и сградата постепенно започва да се руши и запада.

Продължава на 2-а стр.

гости на Поморие имат удоволствието да чуят прекрасни песни от Тракия и Странджа, да съпреживеят и съхранят важни за тях фолклорни традиции и обичаи, чрез които се запазва жива връзката между поколенията.

През последните две години, белязани от епидемичните мерки, свързани с Ковид-19, съборът се отбелязва символично.

На 6 май СТДБ провежда Национален тракийски събор и в Одрин, в българската църква „Свети Великомъченик Георги“, която има храмов празник. Това е значимо събитие както

ните огнища. Отбелязваме и 107 г. от завръщането на малоазийските българи. Каним тракийци за поклонение пред Мемориалния комплекс „Илиева нива“ – Ивайловград.

ПРОГРАМА:

4 юни – от 18:00 ч. представяне на книга „Вря до кръв“ от Антон Атанасов в Народно читалище „Пробуда – 1914 година“ в Ивайловград

5 юни:
10.30 ч. – поднасяне на венци и цветя пред паметника на Капитан Пе-

тко войвода в Плевун;

12.00 ч. – панихида за упокой на душите на загиналите тракийски деца на местност „Илиева нива“; тържествени слова; полагане на венци и цветя пред паметната плоча на избитите тракийски деца;

13:00 ч. – раздаване на курбан;

17:00 ч. – вечер на тракийското дете (занимание и викторина) в двора на Общински исторически музей;

18:00 – спектакъл „Мечтата“ в големата зала на Народно читалище „Пробуда 1914 година“

ОТЧЕТ НА ЦР НА СТДБ ЗА 2020 ГОДИНА

На стр. 5, 6 и 7

■ Паметник на избитите деца на „Илиева нива“

ОБЩИНА ИВАЙЛОВГРАД СЪЮЗ НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ

ОРГАНИЗИРАТ

на 5 юни (събота) 2021г.

НАЦИОНАЛЕН ТРАКИЙСКИ МЛАДЕЖКИ СЪБОР

„ИЛИЕВА НИВА 2021“

ДЕН НА ТРАКИЙСКОТО ДЕТЕ

Уважаеми тракийци,

Тази година отбелязваме 108 години от гибелната 1913 г., когато хиляди невинни българи от Източна и Западна Тракия са жестоко погубени от турската войска и башибозук, а оцелелите от Източна Тракия насилствено са прогонени завинаги от родните огнища. Отбелязваме и 107 г. от завръщането на малоазийските българи. Каним тракийци за поклонение пред Мемориалния комплекс „Илиева нива“ – Ивайловград.

ДОКУМЕНТАЛНА ИЗЛОЖБА „125 ГОДИНИ ОРГАНИЗИРАНО ТРАКИЙСКО ДВИЖЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ“

25 май – 7 юни 2021 г., градина „Кристал“

На 25 май 2021 г. в експозиционното пространство в градина „Кристал“ беше открита документалната изложба „125 години организирано тракийско движение в България“, посветена на бележитата годишнина. Изложбата е подготвена от Съюза на тракийските дружества в България и Тракийския научен институт в партньорство с Държавна агенция „Архиви“, Научния архив при Българската академия на науките и Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“.

С фотоси и документи, голяма част от които представени за първи път пред публика, изложбата разказва 125-годишната история на организираното тракийско движение от създаването на дружество „Странджа“ през 1896 г. до Съюза на тракийските дружества в България днес.

В хронологично-тематичен ред паната проследяват основните процеси и събития в легалната и въоръжена борба на тракийските българи за национално освобождение и обединение, за защита на техните човешки, социални и имуществени права, за опазване и популяризиране на културно-историческото наследство и традиции, за съхраняване на българския национален дух и идентичност у нас и зад граница. Чрез снимки и документи са възкресени образите на най-видните фигури в тракийското движение, заели достойно място в българската история и народната памет.

За създаването на експозицията са използвани архивни материали, книги, албуми, периодични издания от епохата, електронни ресурси и др.

Изложбата се осъществява с подкрепата на Столична община.

ОБЩИНА ИВАЙЛОВГРАД СЪЮЗ НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ

ОРГАНИЗИРАТ

на 5 юни (събота) 2021г.

НАЦИОНАЛЕН ТРАКИЙСКИ
МЛАДЕЖКИ СЪБОР

„ИЛИЕВА НИВА 2021“

ДЕН НА ТРАКИЙСКОТО ДЕТЕ

Уважаеми тракийци,

Тази година отбелязваме 108 години от гибелната 1913 година, когато хиляди невинни българи от Източна и Западна Тракия са жестоко погубени от турската войска и башибозук, а оцелелите от Източна Тракия насилствено са прогонени завинаги от род-

НАЦИОНАЛНИТЕ ТРАКИЙСКИ СЪБОРИ ПРЕЗ МАЙ В КАЛЕНДАРА...

Продължение от 1-а стр.

От тук нататък започва родолюбивото дело на един от малкото потомствени българи в Одрин - Филип Чъкърък, който полага безвъзмездни грижи за поддържането на тази и на другата българска светиня в Одрин „Св. св. Константин и Елена“. По пътя на бащата тръгва и синът Александър Чъкърък, който завършва духовното си образование в България. През 2001 година е ръкоположен за свещеник от митрополит Галактион, а от началото на 2003 г. служи в Одрин и се грижи за двете български църкви.

През 1993 г. тракийци от Стара Загора посещават българските храмове в Одрин, които са в окаяно състояние, а българската държава не се интересува и не полага грижи за тях.

От името на СТДБ П. Мечева изпраща писмо до президента Желев, до председателя на Народното събрание Александър Йорданов и до министър-председателя Любен Беров, в което ги информира за разрухата в българските храмове в Одрин и настоява да се предприемат незабавни мерки за опазване на българските светини и за запазване достойнството на България.

Успоредно с това тракийци от цялата страна започват набиране на средства за обновяване на черквите в Одрин. Те даряват крупни суми, които се оказват недостатъчни и изискват финансова подкрепа от българската държава.

Съюзът на тракийските дружества в България превръща родолюбивата инициатива в общонационално дело, което се подкрепя от държавните институции, от Светия Синод на Българската православна църква (БПЦ) и от българската общественост.

През 2001 година в България е изготвен проект за реставрацията на църквата „Св. Великомъченик Георги“. Ремонтът започва на 1 октомври 2003 година и приключва на 30 април 2004 г. Обновеният храм е открит тържествено на 9 май 2004 година в присъствието на турски и български официални лица, представители на СТДБ.

Потомците на прогонените тракийски бежанци от 2005-а нататък, всяка година на 6 май провеждат Национален тракийски събор, който се планира в програмите на СТДБ. Съборът и храмовият празник на църквата „Св. Великомъченик Георги“ събират тракийски българи от дружествата в София, Бургас, Варна, Хасково, Стара Загора, Ямбол, Карнобат, Харманли, Свиленград, Любимец и др., български дипломати, официални представители на Българската православна църква, представители на общинската и областната управа в Одрин.

Съборът по традиция започва с празнична литургия, която е последвана от приветствия на предсе-

дателите на СТДБ – до 2010 г. от К. Карамитрев, а след 2011 г. от Кр. Преманов и от представители на българското генерално консулство в Одрин. Празникът завършва в двора на църквата „Свети Великомъченик Георги“ с програма от тракийски

светци.

В края на 80-те години на миналия век църквата „Св. св. Константин и Елена“ е опожарена и разграбена. През 2008 г. духовната обител е обновена в автентичния си вид по стари снимки и документи. Сред-

■ Литургия в храма „Св. св. Константин и Елена“ в Одрин

песни и танци, подготвени от фолклорните групи към тракийските дружества в Хасково, Харманли, Свиленград, Любимец и др.

През 2019 г., след ремонт, чиито последен етап е свързан с изработване позлата на купола, монтиране на керамични икони на четирима евангелисти и въздигане на нов златен кръст, приключва реставрацията и реконструкцията на българската църква „Свети Георги“ в Одрин. По този повод на 12 май стотици потомци на тракийските бежанци, които всяка година на Гергьовден провеждат в нея тракийски събор изпъхват светата обител.

Празничният ден започва с тържествена литургия, отслужена от Старозагорския митрополит Киприан със свещеници и хор от Стара Загора. В службата участват и гръцки свещенослужители. В обръщението си към гостите в края на литургията митрополит Киприан подчертава, че черквата с новия купол ще показва винаги, че тук има и ще има православни и че тракийци тачат своя дом Божи.

Другата българската църква в Одрин „Св. св. Константин и Елена“ се намира кв. Киришхане, в югозападната част на града. Тя е построена през 1869 г. от майстор Константин Казаков със средства на българската общност и носи името на Светите равноапостоли Константин и Елена. Император Константин е владетел, издал през 313 г. Миланския едикт, с който спира преследванията на християните и въвежда християнството като официална религия в Римската империя. Елена е негова майка, която остава в паметта на поколенията с благочестивия си начин на живот и с множеството построени манастири. Заради делата си в защита на християнската вяра императорът и неговата майка са канонизирани за

свта за реставрацията са осигурени от българската държава, тракийските дружества и много граждани. На тракийци принадлежи идеята да дарят средства за три камбани и за построяването на камбанария в двора на църквата „Св. св. Константин и Елена“, от която да звънят, напомняйки на поколенията че българският дух е жив.

На 14 септември 2008 г. църквата „Св. св. Константин и Елена“ е открита и осветена от русенския митрополит Неофит, епископ Наум, свещеници от София и Свиленград, в присъствието на българския ми-

на общинската и областната управа на Одрин.

Празникът започва с празнична литургия в прослава на равноапостолите, която се отслужва от Адрианополския митрополит в съслужение със свещеници от БПЦ и отец Чъкърък. По традиция приветствени слова произнасят председателите на СТДБ и представители на българското генерално консулство в Одрин. Съборът завършва в двора на църквата с богата културна програма, подготвена от тракийски фолклорни групи.

На 21 май 2010 г. като част от стратегията на тракийци за защита на православието Негово високо преосвещенство митрополит Кирил освещава два кръста в храма „Св. св. Константин и Елена“, изработени и монтирани по идея на СТДБ. През октомври 2010 г. с дарения на тракийци в двора на църквата е поставен паметник на родения в Лозенград български екзарх Антим I.

На 21 май 2013 г. църквата „Св. св. Константин и Елена“ се сдобива с нова камбана и кръст, изработени с дарения. Това е част от инициативата за отбелязването на 100-годишнината от Балканските войни. Церемонията в Одрин е под патронажа на вице-президента на Република България Маргарита Попова.

На 29 септември 2019 г. тържествено е отбелязана 150-ата годишнина от построяването на църквата „Св. св. Константин и Елена“ в Одрин. Празникът се провежда под символичния патронаж на министъра на културата на България Боил Банов.

Тържествата завършват с концерт на ансамбъл за народни песни

■ Национален тракийско-странджански събор „Фолклорен венец Божура“, Средец

нистър-председател С. Станишев, министъра на културата на Република Турция, българския генерален консул в Одрин Ангел Ангелов и представители на СТДБ.

На 21 май православната църква почита светите равноапостоли Константин и Елена, благодарение на които християнството се превръща в основно вероизповедание за Римската империя. Това е **храмовият празник на българската църква „Св. св. Константин и Елена“, по време на който СТДБ провежда Национален тракийски събор в едноименната църква в Одрин.** Съборът и храмовият празник на църквата събират тракийци от цялата страна, български дипломати, официални представители на българската държава и на Българската православна църква, представители

и танци „Китна Тракия“ към тракийското дружество „Георги Сапунаров“ в гр. Хасково.

Националните тракийски събори в Одрин се утвърждават трайно в календара на СТДБ. Те дават възможност на тракийци за съпреживяване на спомени от наследеното минало, играят огромна роля и за сплотяване на тракийци като общност. Чрез националните тракийски събори, провеждани в Одрин СТДБ реализира идеите си за „Тракия без граници“ и Еврорегион „Тракия“ и последователно защитава българщината и православието на територията на Република Турция

Единствено през 2020 и през настоящата 2021 г., поради епидемичната обстановка традицията не е спазена, но тракийци почитат и двата празника пред иконите в домовете

те си. В Одрин литургии и в двата храма отслужва отец Александър Чъкърък, подпомогнат от Христо Христов – уредника на храма „Св. св. Константин и Елена“ и от Мария Чъкърък, чиято апостолска работа и всеотдайност са еталон за родолюбие и пример за подражание.

В края на май в красивата местност „Божура“ в гр. Средец, се провежда **Национален тракийско-странджански събор „Фолклорен венец Божура“.** Той популяризира тракийския фолклор, стимулира интереса и любовта на българите към богатото културно наследство и съхранява традициите. Началото е поставено през май 1992 г. по инициатива на председателя на бургаското тракийско дружество д-р Стамат Апостолов. Той организира за тракийския род Шаматанов родова среща, която е съпроводена с богата литературно-музикална програма. По време на срещата е приет призив-обръщение до Централното ръководство на СТДБ за ежегодно провеждане на тракийски фолклорен събор през последните празнични дни на м. май.

Една седмица по-късно в местността „Божура“ е проведен фолклорен събор, организиран от община Средец, която заедно с ЦР на СТДБ подкрепят направеното предложение за провеждането на тракийски събор. Така се поставя началото на събора, чието име е избрано след конкурс. В началото съборът е регионален, има конкурсен характер и се провежда два дни в събота и неделя през последната седмица на м. май.

През 1998 г. с решение на ръководството на СТДБ съборът става национален и се превръща в истински празник на българщината. Традиционни организатори на събора са Община Средец, Съюзът на тракийските дружества в България, Регионалният съвет на тракийските дружества в гр. Бургас, Народно читалище „Пробуда – 1897“ и Общинският исторически музей в гр. Средец. Фолклорният празник се провежда под патронажа на кмета на община Средец.

Днес „Фолклорен венец Божура“ претендира да е един от реномираните събори в Югоизточна България, който

има конкурсен характер. Професионално жури оценява участниците, които показват непреходността на тракийските песни и танци. Отличените получават приз „Фолклорен венец Божура“, приз „Комня Стоянова“, приз на кмета на община Средец за цялостен принос към събора, приз на СТДБ, награда „От раклата на баба“ и др.

Роден от силата и красотата на странджанската песен, съборът се превръща в среща на поколенията и е най-прекия път за предаване на традиции, ценности и уроци по родолюбие на младите хора, които в последните години проявяват подчертан интерес към родния фолклор.

За съжаление, поради цитираните вече причини през настоящата 2021 г. „Фолклорен венец Божура“ няма да бъде проведен.

ТРАКИЙСКО ДРУЖЕСТВО „СТОЯН МАВРОДИЕВ“ В ГР. ТЪРГОВИЩЕ ОТЧЕТЕ СВОЯТА ДЕЙНОСТ ЗА 2020 Г.

На 17 май 2021 година тракийско дружество „Стоян Мавродиев“ в град Търговище отчете своята дейност за 2020 г., която бе година на трудности и ограничения, породени от Ковид 19. Една година, в която клубните бази останаха със затворени врати, но тракийци в Търговище не преустановихме дейността си. Продължихме да работим като отговорно спазвахме и спазваме здравните и противоепидемични мерки за съхранение на човешкия живот в новите условия.

В такава обстановка се проведе и годишното отчетно събрание на тракийско дружество „Стоян Мавродиев“. През тази

необичайна година редовното отразяване на националните и градски прояви се случваше на страницата на тракийското дружество във Фейсбук, с любезното съдействие на вестник „Търговишки новини“ и вестник „Тракия“, както и чрез телефонни контакти. През изтеклата година поставихме акцент върху провеждането на абонаментната кампания в по-голям тираж, защото вестник „Тракия“ е живата връзка с тракийци от страната и най-вече с нашето централно ръководство. Поклон пред дългогодишния главен редактор на вестника „Тракия“ г-н Тодор Коруюв.

Кои бяха основните акценти в дейността на дружеството през 2020 година?

Представителна група от тракийци участва в честванията по повод освобождението на Търговище от турско робство. На 29 януари венци и цветя бяха положени пред „Морената“ и пред паметника на ген. Ернрот.

На 19 февруари, по повод 147 години от обесването на Апостола на свободата се поклонихме пред паметта му и поставихме цветя пред неговия барелеф.

На 3 март отбелязахме 142 години от освобождението на България от османско робство и се поклонихме пред мемори-

ала на руските воители, отдала живота си за свободата на Отечеството ни.

26 март – Денят на Тракия чествахме пред паметната плоча на нашия патрон и съгражданин Стоян Мавродиев. Последва и публикация от Нели Анастасова във вестник „Търговишки новини“.

На 2 юни почетохме паметта на Христо Ботев и загиналите за свободата на България пред внушителния паметник на знаменосца на Ботевата чета, нашият съгражданин Никола Симов Куруто. Дългогодишната учителка Мария Райчева произнесе слово и запяхме „Тоз, който падне в бой за свобода, той не умира“.

През месец август представители на тракийското дружество, заедно с общинското ръководство на Търговище проведохме среща с нашия съгражданин Христо Христов – уредник на българските църкви в град Одрин и преподавател в Консерваторията на Тракийския университет в града. Целта на срещата бе търсене на възможности за

Представители на ТД „Ст. Мавродиев“, Търговище

разширяване културните контакти между двете общини – Търговище и Одрин.

На 19 август 2020 г. членовете на управителния съвет на тракийското дружество „Стоян Мавродиев“ участваха в събора-поклонение на „Петрова нива“, отбелязвайки 117 години от Илинденско – Преображенското въстание и 107 години от геноцида над тракийските българи.

Наши представители взеха участие и в зоналната среща в гр. Варна, по време на която заедно с председателя на СТДБ г-н Кр. Преманов се обсъдиха актуални организационни въпроси и предстоящото отбелязване на 125 години от началото на организирано тракийско движение в България. Предстои гостуването на юбилейна фотоизложба в Търговище, посветена на бележитата годишнина.

По време на отчетното събрание беше приет годишния финансов отчет и отчета на контролния съвет за 2020 г., и план за дейността на дружеството през 2021 година.

В изказванията си Мария Райчева, Станка Костадинова, Стефанка Димитрова, Титко Василев, Нели Анастасова споделиха, че дружеството е предпочитана територия за споделяне, търсене на решения за утвърждаване на неговия авторитет и влияние в общественния живот на града.

Тракийките Стойка Теодосиева, Янка Димитрова, Руска Георгиева, Ирина Стоянова, по независещи от тях причини не можах да присъстват на събранието, но отправиха пожелания за ползотворна работа и да продължаваме дейността си с вяра и надежда за по-добри дни за тракийската кауза и за Родината.

Госпожа Снежана Стаменова прочете поздравителен адрес от името на Съюза на тракийските дружества в България и лично от неговия председател г-н Красимир Преманов.

От името на всички тракийци в Търговище поднасям благодарност за поздравлението, за оценката и за подкрепата от СТДБ. Тракийците от Търговище продължават с родолюбие, вяра и енергия за отстояване на тракийската кауза!

Нели Анастасова,
Председател на ТД „Стоян Мавродиев“

До
ТД „Стоян Мавродиев“
гр. Търговище

ПОЗДРАВИТЕЛЕН АДРЕС

УВАЖАЕМА Г-ЖО НЕЛИ ТАШЕВА,
СКЪПИ ТРАКИЙЦИ,

Приемете моите и на ръководството на Съюза на тракийските дружества в България най-искрени поздравления по повод провеждането на годишното събрание на тракийско дружество „Стоян Мавродиев“ в гр. Търговище.

Вашето събрание се провежда във време, когато отбелязваме 125-ата годишнина от началото на организираното тракийско движение в България, част от което е и вашето дружество. Честването на тази годишнина е знаменателен символ в нашата летопис, защото ние се покланяме пред делото на славните ни предшественици, оставили дълбока диря в българското национално съзнание, отдаваме почит и уважение към всички, допринасящи за съхраняването на българската идентичност. От създаването си до днес тракийско дружество „Стоян Мавродиев“, винаги е работило активно за защита на интересите на тракийските българи и за просперитета на гр. Търговище. Съюзът на тракийските дружества в България високо цени дейността ви за запазване на историческата памет, на българските традиции и активната работа в защита на тракийската кауза.

В богатата история на дружеството ви винаги ще остане името на вашия пръв председател Стоян Мавродиев. Винаги ще се помни неговия принос и този на всички тракийци, които в миналото и днес влагат душа и сърце за успехите на тракийско дружество „Стоян Мавродиев“. Ръководството на националното тракийско движение високо цени личния принос на настоящия председател г-жа Нели Ташева и нейната всеотдайност за развитието на дружеството в гр. Търговище, като неотделима част от Съюза на тракийските дружества в България.

Нека никога не забравяме, че ние, тракийци, винаги сме били носители на автентичния патриотизъм. Едновременно с това показателни за нас са нашето единство, нашата монолитност, упоритият ни дух, с който изпълняваме стратегическите цели на националното тракийско движение и то мащабно, патриотично, емоционално – в името на тракийската кауза, на българщината, на просперитета на България.

Тракийско дружество „Стоян Мавродиев“ е едно от най-активните в страната. То завоюва своето заслужено място сред обществени организации и в гр. Търговище.

Използвам повода, за да поднеса дълбокото си уважение към хората, свързали житейския си път с тракийско дружество „Стоян Мавродиев“, които самоотвержено са прегърнали мисията да бъдат съвременни радатели на тракийската кауза, а дейността им е еталон за родолюбие и пример за подражание!

Пожелавам здраве на всички вас, ползотворна работа на събранието и нови успехи в борбата за благородната кауза!

С уважение,
Красимир Преманов
Председател на СТДБ

ТРАКИЙСКО ДРУЖЕСТВО „ГЕОРГИ САПУНАРОВ“ УЧАСТВА В ТРАДИЦИОННИЯ СЪБОР НА НАРОДНОТО ТВОРЧЕСТВО „КИТНА ТРАКИЯ ПЕЕ И ТАНЦУВА“

На 15 и 16 май, в парк „Кенана“, в гр. Хасково се проведе традиционният национален събор на народното творчество „Китна Тракия пее и танцува“. За съжаление, през последните години той загуби своята масовост и колоритност.

Общинското ръководство в Хасково с много усилия успява да възроди част от колорита на фестивала, в който тази година участваха над 55 колектива и индивидуални изпълнители.

В първия ден, който е със състезателен характер, участваха самодейните творци, разделени в 5 категории: певчески групи, танцови групи, ансамбли, индивидуални изпълнители и народни обичаи. Те бяха оценявани от жури от фолклористи, етнографи и хореографи. Във всяка категория община Хасково присъди златно, сребърно и бронзово отличие, както и грамоти за първо, второ и трето място. Всички участници получиха грамоти.

Вторият ден на „Китна Тракия“ включваше изпълненията на професионални ансамбли за народни песни и танци, детски групи и музиканти. Основният акцент беше поставен върху традиционното тракийско народно творчество и местни обичаи.

Тракийско дружество „Георги Сапунаров“ с председател Кирил Сарджев участва във фестивала с Фолклорна група „Тракийска дъга“, с ръководител Недялка Демирева, както и с две структури на Детски танцов състав „Пъстрица“, с ръководител Руско Русев. За своето участие те са наградени с грамоти.

■ На стр. 4, последната снимка - Детски танцов състав „Пъстрица“

137 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ПАТРОНА НА ТРАКИЙСКО ДРУЖЕСТВО – ПЛОВДИВ ВОЙВОДА РУСИ СЛАВОВ

На 11 май т.г. тракийци в Пловдив поднесоха цветя и се поклониха пред паметната плоча на войводата Руси Славов, посветил живота си на тракийската кауза.

Руси Славов е български офицер и революционер, който едва 17-годишен, през 1903 г., се присъединява към четата на Михаил Герджиков и участва в Преображенското въстание.

В периода преди обявяването на Балканската война Руси Славов извършва агитация, възстановява местни комитети и събира информация за движението на османските войски по границата. Онова, с което остава трайно в паметта на тракийци е помощта, оказана на предците им през злообната 1913 г., когато тракийски българи тръгват по маршрута Дедеагач – Фере – Армаганската долина, за да търсят спасение от турските жестокости. По пътя си те са подлагани многократно на жестока сеч от турския башибозук и от турски потери. В този критичен момент помощ на тракийското население оказват четите на Руси Славов и Димитър Маджаров, които устройват засада в южните покрайнини на Фере. Четниците успяват да ликвидират водача на османлиите и тракийци се укриват в гората. Башибозукът си отмъщава на изостаналите тежкоподвижни селяни, избивайки ги с неподозирана жестокост.

На 28 септември колона тракийски бежанци от 20 000 души тръгва към България. Походът продължава седем дни и на 4 октомври 1913 година, в близост до село Ятаджик, дн. Маджа-

рово, рано сутринта ги посреща засада от турски башибозук. В този ден се водят най-големите сражения. Четите спасяват колкото могат от населението. След засадата уплашените жени и деца тръгват надолу по дерето под връх „Чаталкая“, за да преминат р. Арда, която в онзи момент е граница на България. Там попадат под обстрела на картечница, която става причина за кръвопролитната смърт на хиляди тракийци по пътя им към живота. В страшната трагедия загиват над 2000 души, част от които са жени и деца, избити и уда-

вени в р. Арда. Останалите са спасени благодарение на Руси Славов и Димитър Маджаров. В мразовития месец октомври реката е пълноводна и с дни влачи труповете на загиналите, а от кръвта им водата потича червена, безпощадно повличайки част от децата и по-възрастните хора. За да прекосят реката хората се хващат за ръце и заедно да се опитат да се спасят. От другия край на реката ги очакват български граничари, които помагат на бежанците.

През 1928 г. по инициатива на младежко-културно благотворително дружество „Тракия“ в памет на загиналите българи тракийци през 1913 г. се организира за първи път събор-поклонение край с. Ятаджик. Той се превръща в традиция и ежегодно се организира от Съюза на тракийските дружества в България и община Маджарово.

През същата 1928 г. учителят Димитър Делибозов организира събиране на човешки кости със своите ученици, за да бъде направен общ гроб на загиналите. По спомени на очевидци гробът е бил направен на 15-20 метра югоизточно от сегашния паметник. В началото на 1949 г. Тракийската организация взема решение за построяването на паметник, в чието изграждане се включва цялото население на Ятаджик.

В пантеона са преместени намерените кости на загиналите, а върху паметника са изписани имената на войводите Руси Славов и Димитър Маджаров.

Войводата Руси Славов умира на 2 декември 1937 г. в Пловдив.

ОТЧЕТ НА ЦР НА СТДБ ЗА 2020 ГОДИНА

Постигнахме го: Повишено доверие в СТДБ

Българите тачат и подкрепят тракийската кауза

Името „Съюз на тракийските дружества в България“ е защитено в съда

Уважаеми тракийци,

2020-а година за всички нас бе година на изпитания, на трудности и ограничения. Пандемията стесни хоризонта, но не и добродетелите и кръгозора ни.

Изпълнихме своята кауза чрез основните принципи, на които винаги сме били верни, и които изпълняваме неизменно:

- засилване влиянието на Съюза на тракийските дружества в България като представител и защитник на националните интереси, моралните и материални права на тракийските българи;

- укрепване на организационното състояние на СТДБ, на основните структури и тракийски дружества, членове на Съюза;

- отбелязване в подходяща форма на значимите дати и събития от историята на тракийското движение, съгласно утвърдената план-програма от ВК на СТДБ и по отделни програми, утвърдени от Централното ръководство и тракийските дружества;

- работа по патриотичното възпитание и укрепване на националното самосъзнание на българското население в Родопите;

- разширяване на аудиторията на сайта и на в. „Тракия“, които бяха основните медии, осъществяващи връзките между тракийските дружества и Централното ръководство.

Основните ни инициативи, заложили в план-програмата за годината, бяха следните:

1. Отбелязване на 150 години Българска Екзархия.

2. Завършване на творческата реализация на метростанция „Тракия“.

3. Работа по подготовката на енциклопедия „Тракия“.

4. Отбелязване на 120 години от смъртта на Капитан Петко войвода.

5. Тържествено честване на 26 март - Ден на Тракия и Одринската епопея в София и в страната.

6. Отбелязване на 117 години от Илинденско-Преображенското въстание и 107 години от геноцида над тракийските българи.

Въпреки изолацията, въпреки некоректната намеса на някои политици, в резултат на която СТДБ бе лишен от държавна субсидия с намерение да бъде обезкървен и по-важен, ние не допуснахме това да се случи.

Преживяхме изпитания на волята и куража ни в една тежка за всички ни обстановка, изпитания на нашата упоритост и съпричастие с организацията, която наричаме своя и за развитието на която са всички наши солидарни усилия и творчески умения. Успяхме и с чест:

- поддържахме съюзния живот в дееспособно състояние;

- изпълнихме задачите от план-програмата за годината, макар и в ритуална, но вълнуваща и стойностна, въздействаща форма;

- нито едно национално събитие не остана без наше участие;

- работихме упорито, с вдъхновение и творческа амбиция.

Сега отчитаме резултатите. А те са оптимистични не само относно укрепването на

СТДБ, но и относно неговата разпознаваемост и обществено признание. Резултатите от национално представително социологическо проучване на агенция „Тренд“ показват, че над 30% от българите познават нашата организация. Особено важно е, че 51% от българското население споделя нашите съдържателни цели и задачи, в това число и целта за материално и морално обезщетение на тракийските българи. Това е признание за общите ни усилия през последните пет години да издигнем Съюза на тракийските дружества в България като защитник на тракийската кауза на по-високо равнище, като влиятелна организация със свои национални ценности за социална, справедлива и отговорна и стабилна държава.

Ние, тракийци, оставаме верни на идеала за България, завещан от дедите ни и последователно, с воля го отстояваме през последните години. Защитници сме на българщината и на българското национално самосъзнание. Нашите декларации засвидетелстваха позициите ни пред обществото и утвърдиха Тракийската организация като значим, социален съюз. Всички тракийски дружества успешно затвърдиха своето място във всеки град и селище, което стана възможно благодарение на нашите традиции и съвременни инициативи, въпреки времената на пандемия и комерсиализация на обществената среда. Това ни дава оптимизъм, морална сила и реална надежда, че създанието не може да бъде победено от разрухата. За съжаление, тракийци са преживели и по-тежки страдалчески времена, и са оцелели. А днес, техните потомци са достойна част от българското общество.

На 12 май 2021 г. се навършват 125 години от началото на организираното тракийско движение в България. По този повод СТДБ заедно с Тракийския научен институт и Синдиката на българските учители обяви национален конкурс за есе за средношколци. Целта е да насърчим младите хора да направят проучване на събития от местната и националната история, на паметници и исторически местности, на изяви фигури и обикновени хора, свързани с:

- борбата на тракийските българи за национално освобождение и обединение;

- съдбата им на бежанци, намерили подслон в майката-родина, но запазили спомена за родния край и родовия си корен;

- личности, организации и събития от историята на Тракийската организация в България.

Верни на заветите, изпълнихме всички наши задачи, проведохме ритуали на паметни места за тракийци и успяхме да организираме и да проведем присъствено по-голямата част от мероприятията, заложили в план-програмата на Съюза за 2020 г. – Петрова нива, Илиева нива, Маджарово, Аврен, Славейно. Поради извънредната ситуация в страната някои от заложените прояви в план-програмата на Съюза се отбелязаха по нестандартен начин – чрез медийте, чрез в. „Тракия“ и чрез нашия сайт, които

представиха пред обществеността тяхната история през годините. По този начин бяха отразени Националният тракийски християнски събор „Спасовден Възнесение Господне“, за който заместник – председателят на Съюза и председател на ТД „Тракия“ в Ямбол Михаил Вълков събра и подреди подробна хроника. По този начин беше отбелязан и Националният тракийски фолклорен събор „Богородична стъпка“, за който представители на Старозагорското дружество и неговият председател Цанко Атанасов събраха и публикуваха подробна хроника. Напомнихме чрез медиите и за „Фолклорен венец Божура“ в Средец.

Нашите мероприятия бяха подкрепени от президента на Република България Румен Радев и вицепрезидента Илияна Йотова, които бяха патрон и почетни гости на нашите ритуали.

Поклонихме се пред паметта и отбелязахме 120 години от смъртта на Капитан Петко войвода (18.12.1844–07.02.1900) – символ на тракийското движение и български национален герой.

Представители на СТДБ участваха в благодарствения молебен по повод 150-годишнината от учредяването на Българската екзархия.

По независещи от нас причини не отбелязахме масово Деня на Тракия – 26 март, но представителни групи тракийци се поклониха и положиха цветя пред паметниците на нашите деди и на паметни места.

По наша инициатива заедно с посолствата ни в Италия и Украйна създадохме традиция, която бе реализирана и през тази година. На 2 юни от името на българската държава и от името на СТДБ бяха поднесени венци и цветя пред паметниците на Капитан Петко войвода в Рим и Киев.

Продължиха конструктивните ни отношения с РАО „Тракия. Традиционно успешни и плодотворни са отношенията ни с ПК „Тракия“.

По наше предложение големият български поет Ивайло Балабанов бе удостоен с орден „Св. св. Кирил и Методий“ първа степен, а това подпомогна и удостоиването му с пожизнена пенсия.

Най-важно и най-плодотворно бе общуването ни с тракийските дружества по места, защото не само се видяхме лично, но и защото обменихме много идеи, обсъдихме предложения за бъдещи инициативи, които ни увериха за пореден път, че организацията е активна и живее пълноценен живот, като преодолява трудностите. Така стана на зоналните и регионални съвещания в Североизточна България, в Стара Загора, Ямбол, Сливен, Кърджали, Бургас, Варна, Шумен, Русе, Велико Търново, Пловдив, Хасково, по време на работните срещи в Златоград и Смолян, на отчетните събрания в Търговище и Стара Загора, на отчетно-изборните събрания във Варна и Велико Търново.

По предложение на СТДБ БНТ излъчи за пореден път безсмъртния сериал „Капитан Петко войвода“, който развълнува отново

милиони българи и повдигна духа на тракийци.

Не бяха малко и местните инициативи на тракийските дружества. Бургаското тракийско дружество „Странджа“, направи първа копка на параклис на „Свети Димитър“, който ще бъде изграден в село Веселие, Община Приморско. Освен инициатор Ст. Колев е основен дарител на средства за изграждането на храма. В Летния театър в Бургас се проведе спектакъла „Чародейката“ с подкрепата на общината в морския град в памет на Магда Пушкарова.

В Регионалната библиотека „Захарий Княжевски“ в Стара Загора пред обществеността бе представена книгата на Петра Мечева „Тракия не ще забравим! Поглед към историята на Тракийското дружество в Стара Загора“.

Подкрепихме църковното настоятелство „Св. Пантелеймон“ в с. Стоян Заимово, Чирпанско.

Бе открита паметна плоча на народната певица Кичка Савова.

Бе изнесен концерт-спектакъл „Преображение“ – Странджа, по повод на Илинденско – Преображенското въстание.

Председателят на Съюза Красимир Преманов и Михаил Вълков – заместник председател на Централното ръководство, проведоха среща в Ямбол с организаторите на проект „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделяно и динамично управление на местно ниво“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“ 2014–2020, който се изпълнява от Сдружение на Общините от Югоизточен Регион (СОЮР) – Ямбол, Стара Загора, Бургас и Сливен.

В Клуба на Съюза на българските журналисти бе проведена литературна вечер, посветена на 85-ата годишнина от рождението на Никола Инджов.

Продължи раздаването на съюзните членски карти, които СТДБ изготви и предостави безплатно, но процесът трябва да се динамизира и финализира като обхване всички наши членове.

В резултат на продължителна работа изпълнихме отлаганата задача през годините за дигитализация на нашите документи и архиви.

Продължиха делата по защита на интересите и целостта на СТДБ. Спечелените дела в Бургас, Варна, Кърджали и Пловдив доказаха верността на възприетата от СТДБ стратегия. Особено морално удовлетворение ни донесе факта, че Бургаският окръжен съд защити и потвърди правото ни върху името „Съюз на тракийските дружества в България“ и постанови, че присвоилите си името ни трябва да преустановят неговото използване и да се отпишат от Агенцията по вписванията. За тези резултати трябва да благодарим на нашите членове Десислава Костова и Ангел Петров, и на привлечените юристи Олга Сиракова, Таня Градинарова, Албена Пенова и Светла Пълева.

Продължава на 6-а стр.

ОТЧЕТ НА ЦР НА СТДБ...

Продължение от 5-а стр.

Беше изготвен проект на закон за обезщетение на тракийските бежанци, който беше обсъден от Централното ръководство и предоставен за внасяне в Народното събрание от депутата и член на ВК на СТДБ д-р Георги Йорданов.

Правейки равностойна на дейността ни през изминалата година, трябва да отдадем своето уважение и благодарност към нашите изпитани ветерани и активисти от едноименния клуб, към структурите на малоазийските българи, на клуб „Родопи“, на всички които, в тази сложна обстановка съумяха да организират доколкото могат мероприятия и да вдъхнат оптимизъм и дух на младите с напътствия и съпричастие. Младите хора активно работеха през тази година и доказваха, че на тях може да се разчита. Те са нашата опора днес и утрешни заместници.

За отчетния период представители на ТМСБ неизменно участваха във всички национални мероприятия, организирани от СТДБ, както и в мероприятията, организирани от съответните тракийски дружества.

Бяха проведени и национални съвети в Стара Загора и Старозагорски минерални бани. Учредиха се нови младежки дружества – „Таню войвода“ в Асеновград, „Рада Кравкова“ в Казанлък, „Георги Кондолов“ в Бургас, както и в Карнобат. Предстои учредяването на младежки дружества в Сливен и Поморие.

За съжаление, през отчетния период не успяхме да реализираме учредяването на младежко дружество в Ивайловград.

Към момента ТМСБ се състои от 10 тракийски младежки дружества с изключително качествени млади хора от различни професии, които са ценени и уважавани и родните си градове:

1. ТМД „Стайко войвода“ – Димитровград. Сред членовете на дружеството има адвокат, историк, учител, счетоводител, инженер, 2-ма икономисти.

2. ТМД „Капитан Петко войвода“ – Стара Загора, сред които има мениджър и няколко студенти.

3. ТД „Тракия“ – Свиленград, чийто председател е завършил МЮ и психология, а членовете са икономисти, социален работни и счетоводители.

4. ТМД – Харманли, в което има няколко учители.

5. ТМД „Рада Кравкова“ – Казанлък с участващи в него студенти.

6. ТМД „Таню Войвода“ в Асеновград.

Амбициите на членовете на ТМСБ при СТДБ са да продължат да отстояват тракийската кауза и да привличат повече младежи.

В тези необичайни времена особено важни бяха нашите незамени посредници с тракийските дружества – вестник „Тракия“ и сайта на Съюза. Въпреки трудностите, ние показахме, че тракийци не само са съхранили своите ценности и принципи, но и че умеем да ги прилагаме на практика в кризисни ситуации. Тракийските дружества в Хасково, Стара Загора, Ямбол, Свиленград, Бургас и др. изпращаха информации до сайта.

Редакторът на сайта д-р Ваня Иванова положи сериозни усилия и публикува свои авторски материали по актуални за нас теми, чиито заглавия са показателни:

- 150 години от създаването на Българската екзархия;

- 67 години от възстановяването на патриаршеското достойнство на Българската православна църква;

- Храмовият празник на българската църква „Св. св. Константин и Елена“ в Одрин и борбата на Истанбулския патриарх Вартоломей с паметника на Антим I;

- Вартоломей срещу Българския Великден;

- 117 години от Илинденско – Преображенското въстание;

- Вартоломей с пореден опит да постави под контрол българската православна общност в Турция.

Вестник „Тракия“ през 2020 г. излизаше редовно, както е по договорите с печатницата и с Български пощи – по два пъти в месеца. Макар че обстановката, в която се правеше вестникът, бе много по-различна от предишни години, заради противоепидемичните мерки, ограниченията в пътуванията, забраните да се събират много хора на едно място, заради отменени част от събитията – събори, фестивали, чествания на годишнини, които са важна част от календара ни. Въпреки това проявите, организирани от СТДБ, които се състояха – националното тракийско поклонение на Петрова нива, възпоменателните събори в Маджарово, Илиева нива и Аврен, тържествената света литургия в Одрин и др., бяха отразени. Отразени бяха и проявите на дружествата, които заради пандемията, не организираха големи мероприятия. На страниците на вестника бяха представени – премиерата на книгата на Петра Мечева, концертът на тракийското дружество „Странджа“ в Бургас, тържеството за Петко Росен в Бургас, дарителските кампании и изложбите на дружеството в Хасково, успехите на женския тракийски хор и ансамбъла в Хасково, честването в с.Генерал Инзово и др.

По проблемите на тракийци със свои материали през годината участваха изтъкнати автори като акад. Георги Марков, проф. Светлозар Елдъров, чл.кор. проф. Васил Проданов, чл.-кор. Иван Гранитски, доц. Георги Митринов, д-р Ваня Стоянова, д-р Ваня Иванова, Стоян Райчевски, проф. Георги Янков, посланик Симеон Николов, проф. Николай Овчаров, писателят Иван Бунков, журналистът Кирил Момчилов, който направи ярки и въздействащи портрети на Стефан Караджа, Димитър Попниколов, Петко Росен и Генчо Стоев.

С интервюта по значителни теми излязоха председателят на Съюза Красимир Премиянов (за Деня на Тракия и за предстоящото честване през 2021 г. на 125 години на организираното тракийско движение), чл. кор. проф. Васил Проданов, ген. Тодор Бояджиев, посланик Любомир Шопов, доц. д-р Спас Ташев, певицата Калинка Згурова и др.

Две важни теми бяха поддържани през цялата година във вестник „Тракия“ – поведението на Вселенската патриаршия и Вартоломей, в която най-активна бе д-р Ваня Иванова. Тя бе авторка и на изследване за 150 годишнината на Българска екзархия.

Вестник „Тракия“ помести и поредицата „Цел на неоосманите – помаци с турско самосъзнание на Балканите“ от проф. Бончо Асенов. Специално внимание бе отделено и на живота на българите-мохамедани в Гърция. Публикувани бяха и рецензии за книги за неоосманите от Тодор Коруев.

Вестникът даде гласност на позициите на Централното ръководство за решението на турските власти да превърнат храм-паметника „Света София“ в действаща джамия, за Северна Македония, за неспособността на патриарх Вартоломей да защити достойнството на православието, за промяната на названието на 24 май, за участието на България в инициативата „Три морета“ и др.

През годината бяха представени много книги на изтъкнати автори-тракийци и на тракийска тематика – книга 17 на Известия на Тракийския научен институт, тритомника на поета Трендафил Василев, книгата на Елена Хайтова „Орли от камък“, книгата „Родоп е предел“ на Елена Алекова, книга-

та „Дописки от хаоса на времето“ на Симеон Василев, за „Долу Ньой. 1919“ от Стоян Райчевски, „Свидетел на историята“ от Иван Пехливанов, книгата за Кърджали на Теофана Текелиева. Вестникът широко отрази 75-ата годишнина на поета Ивайло Балабанов, който бе предложен от СТДБ за държавно отличие – орден „Св. св. Кирил и Методий“ и за пожизнена пенсия от Министерството на културата. Поместени бяха негови стихове няколкократно, както и две рецензии за новите му книги. Надяваме се, че читателите са се убедили, че Ивайло Балабанов е голям български поет – тракиец от с. Хухла.

За съжаление много тракийски дейци и съмишленици ни напуснаха, а вестник „Тракия“ ги „изпрати“ достойно – проф. Иван Филчев, акад. Стефан Воденичаров, Любомир Петров, поетът Петър Василев, поетът Никола Инджов, посланик Любомир Шопов, езиковедът проф. Тодор Балкански, народната певица Христина Лютова, проф. Стефан Чапкънов – бащата на ансамбъл „Странджа“ в Бургас, писателят Христо Красин, ген.-лейтенант Стоян Топалов и др. Със смъртта на главния редактор на в. „Тракия“ Тодор Коруев, ние загубихме приятел, колега и изключителен професионалист, който ще ни липсва.

Широк отзвук получиха някои от т. нар. любопитни текстове във вестника като „Памет за Толстой в българската Ясна поляна“, „Момчил войвода – легендата и историческата истина“, „Арда е свещена река на нашите деди“, „300 камили са гледали през XX век в Тополовград“, „Българи създали футболния гранд „Галата сарай“, „Гергьовден – най-красният, най-радостният“ и др.

Място във вестника намериха и мероприятия на Инициативата „Завръщане към корените“, като се подчертаваше приносът и на тракийските дружества в страната. Поместени бяха имената на всички наградени в конкурса, както и репортаж от награждаването им в София и Айтос.

Направен бе опит да се пише по-интересно за живота на тракийските дружества, но все още ръководителите на много дружества не са разбрали важността да стигат новините до вестника и до сайта, за да бъдат информирани читателите как „живеят“ дружествата. **Би било добре всяко дружество да определи свой кореспондент или дописник, който да е постоянен сътрудник на вестника и сайта.** Тогава и читателите ще знаят много повече.

Участието на учени, писатели, публицисти и анализатори във вестника е добре представено, но все още участието на тракийците, членове на Съюза и симпатизанти на тракийската кауза е недостатъчно. През тази година гласът на тракиецта трябва още повече да се чува. Още повече, защото, ако се наложи още дълго ще живее с ограниченията, заради епидемията, а единствените трибуни на тракийци остават вестника и сайта. За съжаление, много малко са абонатите на вестника. Едва ли финансите са причина за ограничения брой абонати. Вестникът е наш и трябва да направим необходимото, за да се абонираме за него. След внезапната кончина на нашия главен редактор Тодор Коруев, вестникът продължи да излиза, благодарение на усилията на редколегиата и преди всичко на д-р Ваня Иванова.

През 2020 г. епидемията, предизвикана от Ковид 19 и съпътстващите я мерки, както и ред други обективни и субективни обстоятелства, на първо място – липсата на финансиране, не позволиха дейността на Тракийския научен институт да се разгърне в желания обем.

- Институтът и негови представители участваха в основните мероприятия и чествания от календара на СТДБ.

- Учени от ТНИ разработваха експертни становища по важни за тракийските българи проблеми с исторически и актуален характер, както и декларации по текущи политически теми, засягащи в една или друга степен Тракийския въпрос.

- Събраха се материали и се подготвя да излезе т. 18 от Известията на ТНИ.

- С участието на ТНИ бе изработен ежегодният календар на СТДБ за 2021 г.

- Формира се работен колектив, който подготви изложба „125 години организирано тракийско движение в България“.

- Специалисти от ТНИ участваха като членове на жури в конкурса за есе, разказ на тема „Завръщане към корените“ (родовата памет е жива!)“.

- Съвместно със СТДБ и СБУ, ТНИ подготви и обяви конкурс за есе за средношколци, посветен на 125-годишнината от организираното тракийско движение в България.

- Членове на института /като проф. Св. Елдъров, доц. Г. Михова и др./ участваха в представянето пред обществеността на книги на тракийска тематика.

- Специалисти от ТНИ даваха консултации на ученици, студенти, изследователи и граждани по проблеми от тяхната компетентност, свързани с историята на тракийското движение в България, бежанския въпрос, архивното наследство и пр.

- От филиалите на ТНИ през годината по-голяма активност проявиха филиалите в Хасково и Варна, които подготвиха и публикуваха свои издания. Филиалът във Варна спечели проект за издаването на докладите от конференцията по случай 175-годишнината от рождението на Капитан Петко войвода, в която активно участваха и представители на ТНИ.

- ТНИ се включи активно в честването на 150 годишнината на Българската екзархия.

С оглед липсата на държавно финансиране за СТДБ, който винаги е подкрепял и продължава да подкрепя дейността на ТНИ, ще бъде полезно да се потърсят форми за работа чрез съвместни дейности и с други научни организации или общински институции. Продължаващата сложна епидемиологична обстановка, от друга страна, налага дейността на Института да се ориентира и към дейности, възможни за дистанционно провеждане.

За периода от ноември 2019 до 2020 г. библиотеката на Съюза продължи да работи по утвърдения план, който включва:

- набавяне на краеведска литература, свързана с живота на бежанците от Мала Азия и Беломорска Тракия;

- инвентаризиране на постъпилата литература;

- библиографска обработка на книгите за систематичния каталог;

- набавяне на липсваща периодика;

- комплектуване на снимков и аудио – визуален материал за тракийското движение и др.

В периода от 2019 г до 2020 г. вкл., бе направен основен ремонт на помещенията на СТДБ, като бе отделено специално внимание на библиотеката и библиотечния фонд. Вече няма изгнили от влага и мухъл шкафове и книги. Върху старите библиотечни секции се надстроиха нови, с размери, подходящи за наличните книжни тела.

Таванът на нашата част от сградата претърпя сериозен ремонт и там вече са създадени условия за правилно съхранение на фонда в чисти и просторни помещения. Обособени са хранилища за периодичен печат, картографски и графични издания, отделни помещения за новоотпечатани книги и стари, ценни книги. Фондът е надлежно надписан по години и пореден номер.

Продължава на 7-а стр.

ИЗЛОЖБА В ХАСКОВО, ПОСВЕТЕНА НА 205 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ЕКЗАРХ АНТИМ I (1816–1888)

По инициатива на ТД рес представлява „Г.Сапунаров“ с председател Кирил Сарджев и НЧ „Тракия – 2008“ в Хасково бе подредена изложба, посветена на 205 години от рождението на екзарх Антим I (1816–1888), който събра тракийци и граждани на града.

При откриването на изложбата под надслов: „Антим I – син на Тракия“, факти за живота и делото му припомни краеведът Димитър Шалапатов.

Показани са книги и периодични издания, свързани с делото на първия български екзарх. Инте-

рес представлява поздравлението, изпратено от жителите на Мустафа паша (Свиленград) след избирането му за екзарх. То е публикувано в излизащите в Цариград възрожденски вестници на български език. Показано е и копие на животоописанието на майката на Антим I баба Гена, на-

Откриване на изложбата в Хасково

писано след нейната кончина.

Сбирката съдържа и новоизлезли книги, с които Съюзът на тракийските дружества в България пази родолюбието и паметта за Тракия, чийто син е екзарх Антим I. Десетки снимки са документирали посещенията на потомци на тракийските бежанци в Одрин, където се прекланят пред паметника на първия български екзарх, издигнат в двора на българската църква „Св. Св. Константин и Елена“. Колекция от календарчета, издадени от Светия Синод на Българската православна църква, допълват скромната експозиция.

ОТЧЕТ НА ЦР НА СТДБ...

Продължение от 6-а стр.

Поради значителния и богат фонд, книгите са разположени в три помещения в офиса на СТДБ на 2 ет. в нови библиотечни шкафове, снабдени с предпазни стъкла.

Стремежът на ръководството на Съюза е литературата да бъде съхранена правилно, съгласно библиотечните изисквания, защото това е книжната памет за тракийските бежанци.

Осъществиха се контакти с националните и големите университетски библиотеки на страните от Европейския съюз, на които изпратихме „Разорението на тракийските българи“ от Л. Милетич, на българските регионални библиотеки (на български и на англ. език). Предстои изпращането на изданието на руски език. Целта е да се запознаят читателите в Европа, Азия и Америка със съдбата на тракийските българи, прокудени от родните им места и с геноцида, осъществен над тях.

Библиотеката обслужва читатели от цялата страна. Правят се справки по зададени теми от периодичния печат и книгите, свързани с тракийската история. Значително се увеличи библиотечния фонд на СТДБ с 2000 тома, включващи разнообразни заглавия – наши издания и на издателство „Захарий Стоянов“.

Уважаеми колеги,
Скъпи тракийци,

Преживяваме години на изпитания. Ние сме част от

своя народ и сме съпричастни с всичко, което се случва сред нас и с нас. Бяхме верни на амбицията си да бъдем фактор в българското общество. Нашите дружества са средища на българщината и патриотизма, съхраняващи народната памет.

Но онова, което доказахме през тази година въпреки трудностите е, че Съюзът е жизнен, дееспособен, гъвкав и отговорен към принципите си, благодарение на нашата екипност и сплотеност, на нашите членове, проявили силен характер и вяност пред каузата и идеалите на нашите предци.

Нека имаме вяра и надежда, че ни чакат по-добри времена, в които отново ще бъдем всички заедно!

Бъдете здрави!

Изготвили:

Антоанета Йотова
Светлана Пълева
д-р Ваня Стоянова
Десислава Костова
Недялко Комнев
Величко Пачилов
Иванка Мечева
Тодор Корув
д-р Ваня Иванова
Ваня Стоилова

Отчетът е приет от ЦР на СТДБ.

ЧЕСТИТ 24 МАЙ – ДЕН НА БЪЛГАРСКАТА ПРОСВЕТА И КУЛТУРА!

На 24 май празнуваме Ден на българската просвета и култура. На този ден се прекланяме пред делото на нашите първоучители и книжовници – Светите братя Кирил и Методий, канонизирани от църквата за светци, а на 30-ти декември 1980 г., обявени от папа Йоан Павел II за покровители на Европа.

Преди 13 века славянските първоучители разбиват триезичната догма и защитават правото на всеки народ да се просвещава и да слуша християнски проповед на своя роден език. Със своето дело светите братя Кирил и Методий поставят основите на третата европейска цивилизация – тази на православното славянство. В историята на всеки народ има събития, които определят неговото място в човешката цивилизация. За нас, като българи, това събитие е създадената от Климент Охридски кирилица, която тръгва от България, за да покори целия славянски свят.

За тракийци писмеността и словото винаги са били стожер и символ на българската им националната идентичност, с която се гордеят и ревностно пазят. Словото е най-мощното оръжие, което използват, за популяризиране на тракийското културно и историческо наследство, за защита на своите човешки и имуществени права, за защита на българщината.

24 май е денят, в който всеки от нас си спомня за своите учители и за възторжените слова на Стоян Михайловски: „Върви, народе възродени, към светла бъднина върви, с книжовността, таз сила нова, съдбините си ти поднови“.

24 май е повод да поднесем своята признателност и уважение към преподавателите и към дейците на културата с дълбок поклон пред благородството на техния труд.

Да си пожелаем повече от всякога да ценим и пазим българската общност и идентичност, да уважаваме българското слово и национална култура, да не стихват жаждата за знания, мъдрост и духовно възвисяване, защото няма нищо по-силно от знанието!

Кр. Преманов,
Председател на СТДБ

СЪБРАНИЕ НА ТРАКИЙСКО ДРУЖЕСТВО „ТРАКИЯ“ В СТОЛИЦАТА

На 19 май 2021 г., столичното тракийско дружество „Тракия“ проведе събрание, което протече при следния дневен ред:

- доклад от председателя Краснодар Беломорски относно организационното състояние на дружеството;
- избор на Управителен съвет;
- приемане на план-програма за 2021 г.;
- приемане на финансов план за 2021 г.

Докладът на председателя бе приет единодушно от присъстващите. След конструктивна дискусия бяха приети план-програма и финансов план на дружеството за 2021 г.

В новия Управителен съвет бяха избрани:

Краснодар Беломорски – председател
Мария Божкова – зам. председател
адв. Светла Пълева – отговорен секретар
д-р Динко Странски – член
Петко Стамболиев – член

Честито!

Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества в България и редакционната колегия на вестник „Тракия“ честитят на рождениците в Съюза през месец май 2021 г.

Марена Георгиева – Исперих 4 април 1951 г.
Проф. Васил Проданов – София 5 май 1946 г.
Светла Пълева-Вълева – София 7 май 1958 г.
Донка Петрова – София 8 май 1960 г.
Стефан Начев – София 15 май 1958 г.
Величка Георгиева – Кърджали 16 май
Мария Гулова – Пловдив 18 май 1982 г.
Недялка Михова – с. Осеново 18 май 1954 г.
Петра Мечева – Стара Загора 23 май 1931 г.
Гено Пухов – Созопол 23 май 1965 г.
Доц. Даниела Тонева – Жейнова – Варна 23 май 1976 г.
Донка Коюмджиева – Средец 29 май 1956 г.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А, тел.: 02/987 48 96 Печат: НЮЗПРИНТ ЕООД

Абонирайте се!

Каталожен
номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: д-р Ваня ИВАНОВА чл.-кор. на БАН проф. Васил ПРОДАНОВ, д-р Елена АЛЕКОВА и Хубен СТЕФАНОВ; Главен редактор: Тодор КОРУЕВ

Дизайн: Мария БУДЕВА; e-mail: stdb_sofia@abv.bg, тел. 02/986 71 26; факс: 02/987 57 53

КОРЕСПОНДЕНТИ: Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044;

Златка Янева (Сливен) – 0897601560; Анета Георгиева (Хасково) – 0894 044 420; Веска Ламбова (Шумен) – 0877 71 85 03;

Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

БАНКОВА СМЕТКА

СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSG

Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

МЕЧТАТА НА ЕРДОГАН ЗА НОВА ОСМАНСКА ИМПЕРИЯ

ЙОЗЕФ КРОЙТОРУ, ДОЙЧЕ ВЕЛЕ

Подценява ли Западът претенциите на Турция към бившите територии на някогашната Османска империя? Особено агресивно Ердоган преследва неоосманските си амбиции в Северна Сирия.

Неоосманизмът, който пропагандира правителството на Реджеп Тайип Ердоган, отдавна вече изобщо не се свежда само до реторика. Турция отново засили присъствието си в редица територии от някогашната Османска империя, която турските власти открито величаят. Още през 1974 година Анкара изпрати свои войски в Северен Кипър (някогашна османска територия) и създаде марионетната държава „Турска република Северен Кипър“, която и до днес не е международно призната. За разлика от Кипър, друга бивша османска територия – Северна Сирия – гранични директно с днешна Турция. Тук турските претенции се прокарват далеч по-агресивно.

От 2016 година насам чрез военните си операции в Северна Сирия Турция успя да отнеме редица територии не само от „Ислямска държава“, но и от автономните кюрдски области. Сирийските васали на Анкара, така нареченото „Сирийско преходно правителство“, подпомага амбициозния колониален проект на Турция, която очевидно възнамерява да го разширява в южна посока. Териториите, които сега контролира „Сирийското преходно правителство“, са обявени както от него, така и от турските държавни медии, за

„освободени земи“. Нещо повече – сирийските васали на Анкара твърдят дори, че са си създали нова държава: Арабска сирийска република.

„Помощ за сирийските братя“

В тази квази-държава повечето обозначения вече са както на арабски, така и на турски. Пред общинските сгради се веят знамената на Турция и на „преходното правителство“, личните карти, които издават властите, също са на турски и на арабски.

Използването на двата езика не е случайно – това е последователна политика, която навлиза във всички обществени сфери, та чак до училищата и младежките клубове.

Електричеството, телекомуникациите, банковата и пощенската система, валутата – всичко на тези територии идва от Турция. Турски фирми са ангажирани с бързото възстановяване и подобряване на инфраструктурата, пак турски фирми снабдяват със стока пазарите в региона и видимо доминират в този бранш.

Всичко това Турция нарича „помощ за сирийските братя“. Тази „помощ“ се разпростира също и върху религията, разбира се. Турция строи джамии, религиозните структури в „освободените земи“ се финансират и ръководят от турската държавна религиозна служба „Дианет“, а назначените служители и проповедници стриктно следват религиозната политика на партията на Ердоган. Точно както в Турция, и в Северна Сирия те са поели цялото религиозно възпитание на населението, като организират многобройни курсове за изучаване на Корана както сред децата, така и сред възрастните. Специално за жените, които на тази територия вече ходят забулени, се организират курсове по изучаване на религиозните закони или по теми като „Ролята на жената в днешните общества“.

Така наречената „Сирийска национална армия“, чиито структури усилено се изграждат в Северна Сирия, също изцяло е завладяна от духа на ислямизма и неоосманизма на управляващата в Турция „Партия на спра-

Освобождаване от „враговете на Аллах“

Така наречената „Сирийска национална армия“, чиито структури усилено се изграждат в Северна Сирия, също изцяло е завладяна от духа на ислямизма и неоосманизма на управляващата в Турция „Партия на спра-

ведливостта и развитието“. Някои от нейните подразделения и казарми носят имената на видни пълководци от времето на селджуките и на Османската империя, например на султан Мехмед Втори, завоевателя на Константинопол.

Няма съмнения каква цел преследват „преходното правителство“ и Анкара в Северна Сирия: „освобождаване“ на цялата страна от „враговете на Аллах“. Сред тези врагове се вписват както кюрдите, така и режимът на Асад. В обръщението си към войниците шефът на дирекцията, отговаряща за морала в Сирийската национална армия, Хасан ал-Дагим също говори за „освободителна борба“ и „историческа мисия“. Той я вписва в традицията на завоевателните войни, водени в миналото от мюсюлмански владетели – като се започне от следовниците на Мохамед, мине се през арабските халифи и се стигне до селджуките и до османските султани. Нещо повече: Хасан ал-Дагим не пропуска с гордост да спомене и завоюването на европейски земи. Неговите възгледи най-отчетливо онагледяват идеологическата посока и военно-политическите намерения на Турция и нейните марионетки в Северна Сирия.

Брутална геополитика

Въпрос на тълкуване е как ще наречем случващото се в Северна Сирия: дали скрит турски протекторат, дали „мек“ колониален проект или пък именно марионетна турска държава. Но Западът сякаш изобщо не се интересува от въпроса. Да, западните медии пишат за неоосманизма на Ердоган, но го тълкуват главно (и с насмешка) като плод не неговите мегаломански фантазии, които се свеждат просто до носталгия по султаните и до безобидни исторически инсценировки. В това време обаче неоосманизмът на Ердоган отдавна се е превърнал в брутална геополитика, към която трябва да се отнесем с най-голямата възможна сериозност. И е крайно време на Ердоган да бъдат зададени редица критични въпроси, особено от страна на европейските му партньори.

ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА РЪКОВОДСТВОТО НА СТДБ СЕ СРЕЩНАХА С ПОСЛАНИКА НА РУСКАТА ФЕДЕРАЦИЯ В БЪЛГАРИЯ ЕЛЕОНОРА ВАЛЕНТИНОВНА МИТРОФАНОВА

На 20 май 2021 г. председателят на СТДБ Кр. Премянов, членовете на Централното ръководство проф. Проданов, директор на ТНИ и чл. кор. Иван Гранитски се срещнаха с извънредния и пълномощен посланик на Руската Федерация в Република България Елеонора Митрофанова.

По време на срещата бяха обсъдени въпроси, свързани с възможности за развитие на сътрудничество в научната и културна област и по-нататъшното развитие на българо-руските отношения.

Председателят на СТДБ запозна нейно превъзходителство госпожа Митрофанова с историята и дейността на Съюза и я покани да бъде гост на мероприятията, включени в план-програмата на организацията. Потър-

■ Н. Пр. Елеонора Митрофанова

сено беше съдействие за уточняване мястото на проведената среща между руския император Александър II и Капитан Петко войвода – патрон на организацията, за да може да се постави паметна плоча.

Председателят на СТДБ подари на посланик Митрофанова книгата на акад. Любомир Милетич „Разорението на тракийските българи през 1913 година“, издадена на руски език от СТДБ, монографията на д-р Ваня Иванова „Съюзът на тракийските дружества в България в битка за паметта и търсене на историческа справедливост (1990–2020)“ и „Сборник доклади, интервюта, слова и позиции по тракийска проблематика 2011–2020“, чиито автор е Кр. Премянов.